

томатія / упор. Л.Д. Березівська ; наук. ред. О.В. Сухомлинська. – К. : Науковий світ, 2003. – С. 155-163.

9. Сірополко С. Невіджалована втрата (Пам'яті П. Холодного) / С. Сірополко // Календар-альманах «Дніпро». – Львів, 1931. – С. 86-92.
10. Степан Онисимович Сірополко (1872-1959): бібліографічний покажчик / НБУ імені В.І. Вернадського ; уклад., життєпис, хронологія життя і діяльності Т.І. Ківшар. – К., 2012. – С. 31-32.
11. Холодний П. Передмова / П. Холодний // Проект Єдиної школи на Україні. Книга перша: основна школа. – Кам'янець-Подільський : Дністер, 1919. – С. V.
12. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, ф. 1065, оп. 1, спр. 14, анот. 171.

The article analyzes the content of obscure labour Ukrainian Cultural and Educational Worker S.O.Siropolko (1872-1959 years) «The task of the new school» (Nova Ushytsya, 1919), an important source on the history of National Education during the Ukrainian Revolution (1917-1920 years). The basic directions, the task of educational policy reform elementary school level on the basis of a single school.

Key words: Stephen Siropolko «The task of the new school», primary education, Ukrainian schooling.

Отримано: 24.04.2013

УДК 821.161.2.09.:316.613.5

Н. В. Тітова

ІВАН КУЛИК ПРО НАЦІОНАЛЬНУ Й ПОЛІТИЧНУ САМОІДЕНТИФІКАЦІЮ ОСОБИСТОСТІ

У статті розглядаються питання, пов'язані з діяльністю та творчою спадщиною партійного, державного і літературного діяча УСРР, поета і дипломата Івана Юліановича Кулика, аналізуються обставини й прояви національної й політичної самоідентифікації І.Ю. Кулика, формування особистості якого відбувалося в поліетнічному середовищі українського міста Умань. Наведено факти біографії Івана Кулика, які демонструють поєднання його націонал-комуністичних поглядів, прагнення розвивати українську національну культуру з вірним служінням тоталітарному режиму та обслуговуванням його ідеологічних потреб.

Ключові слова: І.Ю. Кулик, національна самоідентифікація, Спілка радянських письменників, більшовицький режим, Кам'янець-Подільський, міськком КП(б)У, закордонне бюро допомоги КПЗУ.

Партійний, державний і літературний діяч УРСР, поет і дипломат Іван Юліанович Кулик (справжні ім'я та по батькові – Ізраїль Юделевич; літературні псевдоніми – Р. Ролінато, Василь Роленко; 26(14).01.1897-10.10.1937) народився у містечку Шпола у єврейській учительській родині. Закінчив чотирикласне училище в Умані, куди переїхали батьки. Згодом (1911-1914) навчався в Одеському художньому училищі.

Його виразна постать була помітною на тлі суспільно-політичних і культурно-мистецьких подій в республіці упродовж

1920-1930-х років. Після репресій 1937 р. й загибелі Івана Юліановича згадка про нього зникла на довгі 20 років – аж до посмертної реабілітації 1956 року. Відтоді І.Ю. Кулика почали обережно згадувати у відповідній фаховій літературі [1].

Крига довкола його імені (як і багатьох інших імен) скресла після появи знакових спогадів Юрія Смолича про літературне життя УРСР 1920-1930-х років – «Розповідь про неспокій» [2]. Згодом, 1971 року, з'явився збірник споминів про І. Кулика, на жаль, вихолощений цензурою (серед мемуарів, які не потрапили до збірника, – розлогі й цінні спогади Надії Суровцової) [3].

Натомість віддала данину пам'яті І. Кулика мемуаристика української діаспори. Насамперед йдеться про науковану 1985 року Канадським інститутом українських студій Альбертського університету «Історію мого покоління» Івана Майстренка та першу книгу спогадів Григорія Костюка «Зустрічі і прощання», яка з'явилася 1987 року в тому ж таки видавництві Канадського інституту українських студій Альбертського університету [4].

Активніше про постать І. Кулика почали писати в відродженій Українській державі з початку 1990-х років, переважно – у реабілітаційному контексті, у довідковій літературі, де, зрештою, почали подавати справжню дату загибелі – 1937-й, а не 1941 рік [5]. Почали з'являтися друком й поодинокі мемуарні замальовки про І. Кулика, проскрибовані цензурою 1960-1970-х років [6].

З огляду на тему нашої статті важливо простежити обставини й прояви національної і політичної самоідентифікації Кулика – підлітка й юнака, який виростав у поліетнічному (євреї, поляки, українці, росіяни) середовищі українського містечка.

Учениця Уманської жіночої гімназії Надія Суровцова, член Уманського відділення Київського товариства охорони пам'ятників старовини та мистецтва в 1913-1914 рр., 1969 року так пригадувала перші кроки свого тодішнього земляка – Івана Кулика – на ниві української етнографії: «З краєчку колишнього Крутого завулку (а тепер вулиці імені Кулика) притулювся невеличкий будинок, де колись батько Кулика, меламед – вчитель єврейського хедеру на Пушкінській вулиці, наймав у «Крахмалючки», власниці будиночку, квартиру, де і зростав малий Ролька, як його кликано в дитинстві, так скорочуючи ім'я Ізраїль – від цього ж повстали перші юнацькі його літературні псевдоніми. Першого вірша, уміщеного в уманській газеті, він підписав «Роленко», псевдонімом, винайденим гуртом хлопчаків, його товаришами з Крутого завулку [...]. Там же, на Крутому, він робив свої портрети друзів, ще до вступу в Одеське художнє училище, а згодом – перші ескізи художника-декоратора до постанов уманського театру [...]. Хлопця обгортало українське середовище: він робив замальовки з стінних розписів, якими вславлена Уманщина, збирав писанки, вишивки, не мінав і колядок, щедрівок, веснянок, українських пісень, старовинних та сучасних [...]. Так з уманського єврейського хлопчика повстав український поет [...]» [7].

Цікаво, що останні рядки цих спогадів Надії Суровцової вочевидь суперечать мемуарному твердженню Івана Майстренка про

І. Кулика: «Походив з євреїв, був сином рабина з Умані. *Вростати в українську культуру почав у роки українізації* і в 1920-х роках випустив пару книжечок української поезії» [8] (виділення наше. – Н. Т.). Якщо рахувати офіційний відлік політики українізації з відомих рішень 1923 року, то вийде, що уманський етнолог і фольклорист І. Кулик «вростати в українську культуру» почав за десять років перед більшовицьким «українізаційним стартом».

Надія Віталіївна Суровцова вже в 1960-х роках стала першовідкривачем оригіналів протоколів Уманського відділення Київського товариства охорони пам'яток старовини та мистецтва, які вона віднайшла у фондах Центрального державного історичного архіву України у м. Києві. Вже перший протокол від 17 січня 1914 р. зафіксував участь у засіданні І. Кулика, який зробив доповідь про власну етнографічну дослідницьку діяльність. До того часу це зібрання було відомим лише з газетного звіту часопису «Рада» (Київ) (січень 1914 р.) під заголовком «В засіданні Уманського історичного гуртка» [9].

Отже, у протокол від 17 січня 1914 р. повідомлялося, зокрема, що голова Уманського відділення, Хрисанф Петрович Ящуржинський, оголошуючи черговий пункт порядку денного, представив присутнім молодого художника І. Кулика, який працював, головним чином, над збиранням зразків українського орнаменту. У свою чергу, доповідач ознайомив зібрання з характерними особливостями цього орнаменту, що оздоблює хати (тильна сторона стін), продемонстрував зібранню зразки писанок, змальованих ним у різних місцях Київської та Подільської губерній: «Доповідач приходить до висновку, що писанки Київщини багатші кольорами, переважають закруглені лінії, колір переважно червоний та жовтий; у Подільській губернії характерна ламана лінія, улюблений колір чорний та червоний [...]». Далі відбулася дискусія з приводу доповіді. А на заключення І. Кулик «ознайомив зібрання із записаними ним у різних місцях народними піснями (колядки, щедрівки, веснянки, родинні, рекрутські, побутові та інші)» [10].

1914 року І. Кулик разом з родиною емігрував до США, працював на фабриках та копальнях штату Пенсільванія. Тоді ж розпочав літературну діяльність: друкував вірші російською мовою в соціал-демократичній газеті «Новый мир». Того ж 1914 року вступив до Російської соціал-демократичної робітничої партії (більшовиків). Партійний стаж Ізраїля/Івана не без підстав піддавав сумніву І. Майстренко, який зауважував з цього приводу: «В політику він [Кулик] втягнувся вже в Америці, звідки повернувся в Україну в революцію 1917 р. і приєднався до більшовиків, хоч пізніше подавав свій партійний стаж з 1914 р. Так свій стаж прибільшувало чимало більшовицьких діячів» [11].

У травні 1917 р. І. Кулик через Далекий Схід і Сибір повернувся в Україну, брав участь у діяльності київської організації більшовиків. У грудні 1917 р. був учасником обласного (крайового) з'їзду РСДРП(б), який спершу замислювався як всеукраїнський і мав розв'язати низку найневідкладніших організаційних

та політичних питань. На ньому І. Кулик разом з В. Шахраєм, Г. Лапчинським, В. Затонським виступив за створення окремої від РСДРП(б) партії більшовиків України. Однак ця позиція не дістала схвалення зібрання. Незважаючи на це, його обрали до складу Головного комітету РСДРП(б) – Соціал-демократії України. На Першому Всеукраїнському з'їзді рад 1917 р. обраний членом ЦВК Рад України. На Таганрозькій нараді більшовиків України 19-20 квітня 1918 р. підтримував позицію «лівих комуністів» (Г. Пятакова та ін.) щодо створення окремої від РКП(б) Компартії України. У першому більшовицькому уряді України – Народному секретаріаті – практично керував народним секретарством з міжнаціональних справ, заступаючи формального керівника – С. Бакинського, який зосередився на керівництві народним секретарством шляхів сполучення [12].

1919 року – член колегії народного комісаріату закордонних справ РСФРР. З липня 1919 р. – на підпільній роботі в Східній Галичині. Арештовувався польською владою, був обмінаний. Восени 1919 р. повернувся до Києва, де був обраний до складу тимчасового крайкому Компартії Східної Галичини і Буковини. У липні – вересні 1920 р. входив до складу урядовців Галицького революційного комітету в Тернополі, очолював Всегалицьке радянське видавництво й Галицьке телеграфне агентство. Автор низки статей у галицькій комуністичній пресі, книги «Радянська влада в Галичині».

1921-1923 рр. був секретарем Кам'янець-Подільського міському КП(б)У й редактором міського часопису «Червона правда». Тогочасного І. Кулика виразно змалював Г. Костюк: «Був це невеликий, щупленький, середній на зріст чоловік з рудою чи темнорусявою борідкою. Баритональний голос звучав переконливо, щиро. Говорив доброю українською мовою із знанням звичаїв, повір'їв та багатих приказок українського народу (це мені тоді дуже заімпонувало) [...]. На мене він не робив враження грізного революціонера, що вогнем і мечем прийшов переробити світ, а доброго вчителя історії, овіяного вже вітром революції. Я тоді не знав, що він був уже відомим українським поетом, що тільки но вийшла його перша збірка поезій «Мої коломийки» [...]. Був одним з тих, що, поборюючи УНР, вірили, що творять УРСР, як вільну серед вільних і рівну серед рівних радянських республік [...]. Такий був Іван Юліянович Кулик, син учителя, а дехто твердить – рабина, правдоподібно, єврейських містечкових шкіл-хедерів, з Уманщини. Овіяний з дитинства українською стихією, він, людина єврейського походження, все життя своє почував себе українцем і діячем суспільного й культурного життя українського народу» [13].

1924-1926 рр. – консул СРСР у Канаді. Упродовж 1927-1929 рр. – заступник уповноваженого наркомату закордонних справ СРСР при Уряді УСРР у Харкові. З І. Куликом, який повертався з Канади, та О. Полоцьким, офіційно советським банкіром, неофіційно – представником УСРР у Парижі, 1 лютого 1927 р. зустрівся В. Винниченко, зафіксувавши в щоденнику враження від розмови: «У представника України в справі української еміграції – Полоцького [...]. Тут же був і

Кулик – «народній комісар закордонних справ». Також дрібненький, з борідкою, білявенький жидок. Їхні жінки. Але цікаво: обидва балакають цілком вільно і гарно українською мовою. А Кулик, видно, з своєю жінкою тільки по-українському [...]». Запис В. Винниченка від 2 лютого 1927 р.: «Вчорашні «представники України», які балакають з своїми жінками українською державною мовою – явище досить відрадне, це наслідок нашої боротьби, ми породили й утворили цих жидів, що прилучились до української культури, які самі вже посувають її. (Кулик – поет українською мовою і написав книжку про Канаду). З гордістю і сатисфакцією дивився вчора на ці наслідки нашої борні [...]» [14].

У квітні 1929 р. І. Кулик очолив Український комітет охорони пам'яток культури (УКОПК) [15]. 1930 р. серед інших номенклатурних працівників призначений «уповноваженим ЦК КП(б) У по посівній кампанії і ліквідації куркульства як класу» до Маріупольської округи. Згодом працював секретарем Кам'янець-Подільського райкому КП(б)У (1930-1932).

Регулярно друкуватися І. Кулик почав 1918 року. Перша збірка віршів молодого поета «Мої коломийки», присвячена темі громадянської війни в Україні 1917-1921 рр., вийшла 1921 року. Учасник літературної дискусії 1925-1927 рр. Один із засновників і керівників Всеукраїнської спілки пролетарських письменників (ВУСПП, 1927-1932). Очолював організаційний комітет Спілки радянських письменників України (1932-1934), згодом був першим головою Спілки (1934). Був делегатом 1-го з'їзду письменників СРСР, на якому виступав з доповіддю про шляхи розвитку української радянської літератури. Автор поетичних збірок «Зелене серце», «Одужання» (обидві – 1923), «В оточенні» (1927), «Змужніла молодість» (1935). Виступав також у жанрі поеми переважно на теми життя інших народів – «Ніагара» (1925), «Чорна епопея» (1929), «Карачай» (1930), поема-памфлет «16 морців» (1934). Його прозові твори – збірки оповідань і нарисів «Пригоди Василя Роленка (В країні фейкерів)», «Чотирнадцята люлька» (обидві 1932 року), «Васька Квасник» і «Записки консула» (1934). У літературній спадщині І. Кулика є український переклад «Антології американської поезії», численні критичні нариси, переклади поетичних творів А. Акопяна, Е. Багрицького, Н. Бараташвілі, В. Броневського, М. Тихонова, Дж. Тьюлі, Б. Ясенського та ін. Автобіографічний характер має незакінчений віршований роман І. Кулика «Софіївка» (1929-1933), в якому зображено формування світогляду підлітка під впливом подій революції 1905-1907 рр.

І. Кулик очолював письменницьку організацію УСРР у той час, коли масові репресії більшовицького режиму проти вітчизняних літераторів (як і представників усєї української інтелектуальної еліти) набирали обертів. Цілком зрозуміло, що з головою Спілки советських письменників України партійно-чекістські органи не могли не погоджувати численні арешти його колег по літературному цеху, різноманітні матеріали щодо їхньої прижиттєвої й помертної дискредитації [16].

Ю. Смолич пригадавав тогочасного І. Кулика, «коли не залишилося й сліду від його делікатності, а тонка дипломатичність змінилась на брутальну хитрість» [17].

Зокрема І. Кулик репрезентував партійну фракцію оргкомітету Спілки радянських письменників України на об'єднаному пленумі ЦК і Центральної контрольної комісії (ЦКК) КП(б)У 18-22 листопада 1933 р. Його виступ на цьому зібранні компартійної номенклатури, зрозуміло, концентрувався на викритті «підривної роботи на літературному фронті» УСРР – промовець був добре обізнаний з «цілком таємним» друкованим примірником «Обвинительного заключения по делу контрреволюционной «Украинской Военной Организации» (УВО)» за авторства співробітників секретно-політичного відділу Державного політичного управління УСРР, який отримало чимало сановних учасників листопадового пленуму ЦК і ЦКК КП(б)У. Його виступ був побудований у звичних традиціях чекістсько-агітпропівської пропагандистської риторики: «Саме тим, що українська радянська художня література стала могутнім знаряддям класової боротьби, соціалістичного будівництва, масово-політичного виховання трудящих, саме цим пояснюються постійні спроби класового ворога захопити вплив на цю радянську українську літературу, пролізти в неї. Не було [...] жодного контрреволюційного угруповання на Україні без спроб пролізти в літературу. Згадайте СВУ, де був свій «літературний салон» Старицької-Черняхівської, згадайте [...] ВАПАЛІТЕ, хвильовізм, шумськізм, згадайте про те, що початок боротьби з шумськізмом пішов саме з літературної дискусії. А тепер, товариші, зважте на контрреволюційну організацію УВО, де було стільки письменників серед членів УВО, оці шпигуни – запроданці закордонних інтервентів, всі ці Ялові, Козорізи, Атаманюки і чимало іншої сволоти. Потім на літкатедрі ВУАН, в Інституті ім. Шевченка, навіть в ІЧП літератури ВУАМЛІН, – всюди ми знаходимо агентів контрреволюції, агентів петлюрівських, які намагаються захопити художню літературу в свої руки, використати її проти диктатури пролетаріату [...]» [18].

З 1935 р. І. Кулик працював у Закордонному бюро допомоги Комуністичній партії Західної України. Паралельно з цим – голова Радіокомітету УССР (з 1936 р.), директор Партвидаву ЦК КП(б)У та заступник директора Інституту української літератури ім. Т. Шевченка АН УРСР (нині – Інститут літератури імені Т. Шевченка НАН України (1936-1937). Член ЦК КП(б)У й ЦВК УРСР. 16 липня 1937 р. політбюро ЦК КП(б)У ухвалило: «Запропонувати т. Кулику негайно ліквідувати всі справи, що зв'язані з бувшим представництвом КПЗУ, здати їх в ЦК КП(б)У і більш цими справами не займатися». Невдовзі й сам Іван Кулик став жертвою шпигуноманії й обвинувачень на адресу Комуністичної партії Західної України (КПЗУ) та Комуністичної партії Польщі в «зрадництві» й «розкладанні зсередини агентурою іноземних розвідок».

Заарештований у Києві в ніч на 27 липня 1937 р. Йому інкримінувалася участь у керівництві «контрреволюційної націоналістичної і троцькістської терористичної організації на Україні

та агентом англійської розвідки». Рішенням наркома внутрішніх справ СРСР та прокурора СРСР від 7 жовтня 1937 р. засуджений до вищої міри покарання. Страчений 10 жовтня 1937 р. Таємно похований у київському передмісті Биківня.

12 грудня 1956 р. Військова колегія Верховного Суду СРСР, розглянувши протест військового прокурора Київського військового округу, скасувала незаконний вирок і справу щодо І. Кулика припинила за відсутністю складу злочину.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що формування Ізраїля / Івана Кулика як особистості відбувалося в поліетнічному середовищі українського містечка. Зазначаючи різноманітних впливів, ще в підлітковому й юнацькому віці він обрав собі шлях українського політичного й культурного діяча. Перебування в Сполучених Штатах Америки наблизило його до російської соціал-демократії більшовицького гатунку. З поверненням в Україну його національна самосвідомість спрямувалась у річище націонал-комунізму (націонал-більшовизму). Обслуговуючи ідеологічні потреби сталінського тоталітарного режиму, І. Кулик, попри певні нюанси поведінки, залишався вірним слугою тогочасного режиму. Однак, тоталітарна влада не вибачила І. Куликові його «українського» минулого, його українського політичного походження.

Список використаних джерел:

1. Див., напр.: А. Ш.[Аспаков]. Письменник, громадський діяч, дипломат: До 65-річчя з дня народження І. Ю. Кулика // Укр. іст. журн. – 1962. – № 3. – С. 144-145.
2. Див.: Смолич Ю.К. Розповідь про неспокій: Частина перша: Дещо з книги про двадцять і тридцять роки в українському літературному побуті / Ю.К. Смолич. – К. : Рад. письменник, 1968. – 286 с.; Смолич Ю.К. Розповідь про неспокій триває: Частина друга: Дещо з двадцятих, тридцятих років і дотепер в українському літературному побуті / Ю.К. Смолич. – К. : Рад. письменник, 1969. – 284 с.; Смолич Ю.К. Розповіді про неспокій немає кінця: Книга третя: Ще дещо з двадцятих і тридцятих років в українському літературному побуті / Ю.К. Смолич. – К. : Рад. письменник, 1972. – 204 с.
3. Поет революції: Спогади про Івана Кулика / упоряд. Ю.В. Бейдер. – К. : Рад. письменник, 1971. – 246 с.
4. Див.: Майстренко І. Історія мого покоління: спогади учасника революційних подій в Україні / І. Майстренко. – Едмонтон : Канадський ін-т укр. студій Альбертського ун-ту, 1985. – С. 62-63, 175, 214-216, 259, 278; Костюк Г. Зустрічі і прощання: спогади / Г. Костюк. – Едмонтон : Канадський ін-т українських студій Альбертського ун-ту, 1987. – Кн. 1. – С. 56-57, 74, 267, 275, 283, 325, 577.
5. Див.: Войналович В.А. Голова УКОПК І.Ю. Кулик / В.А. Войналович // Репресоване красназнавство (20-30-ті роки) / редкол.: П.Т. Тронько (голова) та ін. – К. : Рідний край, 1991. – С. 320-324; Сорока М. Іван Кулик / М. Сорока // З порога смерті: Письменники України – жертви сталінських репресій / авт. кол.: Л.С. Бойко [та ін.]. – К. : Рад. письменник, 1991. – Вип. 1. – С. 291-293; Рубльов О.С. Кулик Іван Юліанович / О.С. Рубльов // Енциклопедія історії України : у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України ; редкол.: В.А. Смолій (голова) [та ін.]. – К. : Наук. думка, 2008. – Т. 5. – С. 462-464 та ін.

6. Див.: Суровцова Н. Дещо про Кулика як художника-етнографа / Н.В. Суровцова ; [публ. А. Падун-Лук'янової] // Народна творчість та етнографія. – 1991. – № 4. – С. 47-48; Її. Спогади / упоряд. А. Лук'янова. – К. : Вид-во імені Олени Теліги, 1996. – С. 29, 64, 136, 165, 182, 200-201, 203, 219-220. Про Н. Суровцову-мемуаристку, у тому числі авторку споминів про І. Кулика, докладніше див.: Рубльов О. «Я мушу продовжувати свою справу літописця...»: Гулагівська «одіссея» Надії Суровцової 1927-1954 рр. у реабілітаційно-мемуарному контексті / О.С. Рубльов, П.Е. Синицький // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 2007. – № 2 (29). – С. 215-282.
7. Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України (далі – ЦДАМЛМ України), ф. 302, оп. 1, спр. 46, арк. 9.
8. Майстренко І. Вказ. праця. – С. 63.
9. Див.: Суровцова Н. Дещо про Кулика як художника-етнографа / Н.В. Суровцова ; [публ. А. Падун-Лук'янової] // Народна творчість та етнографія. – 1991. – № 4. – С. 47.
10. Там само; Федорова Л.Д. Діяльність Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва зі збереження культурної спадщини України. 1910-1920 рр. / Л.Д. Федорова. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2008. – С. 229.
11. Майстренко І. Вказ. праця. – С. 62-63.
12. Рубльов О.С. Кулик Іван Юліанович / О.С. Рубльов // Енциклопедія історії України : у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України ; редкол.: В.А. Смолій (голова) [та ін.]. – К. : Наук. думка, 2008. – Т. 5. – С. 462.
13. Костюк Г. Зустрічі і прощання: спогади... – Кн. 1. – С. 57.
14. Винниченко В. Щоденник. Том 3 (1926-1928) / В.К. Винниченко; [ред. Г. Костюк ; упоряд.: О. Мотиль, С. Гальченко, Т. Маслянчук]. – К. ; Едмонтон; Нью-Йорк : Смолоскип, 2010. – С. 299-300.
15. Див.: Войналович В.А. Голова УКОПК... – С. 320-324.
16. Рубльов О. Західноукраїнська інтелігенція у загальнонаціональних політичних та культурних процесах (1914-1939) / О.С. Рубльов. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2004. – С. 417-418.
17. Див.: Ю.К. Розповідь про неспокій триває: Частина друга... – С. 35.
18. Рубльов О.С. Кулик Іван Юліанович // Енциклопедія історії України... – Т. 5. – С. 463.

The article considers questions connected with the activity and creative heritage of party, state and literary figure of USSR (Ukrainian Soviet Socialist Republic), poet and diplomat Ivan Kulyk. The author analyzes the circumstances and manifestations of national and political self-identification of Kulyk, whose personal formation was taken place in poly-ethnic environment of Ukrainian City of Uman. Biographical facts of Kulyk were provided, which demonstrate the combination of his national and communist view, striving for development Ukrainian national culture with devoted serving to totalitarian regime and servicing its ideological requirements.

Key words: *I Kulyk, national self-identification, Union of Soviet writers, Bolshevik regime, Kamyanets-Podilsky, city committee of CP(b) U (Communist Party of Bolshevik of Ukraine), foreign bureau of help to CPWU (Communist Party of Western Ukraine).*

Отримано: 21.03.2013